

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ภาษามีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ เพราะทุกคนต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเพื่อสื่อความคิด ความต้องการของตนให้ผู้อื่นทราบ จะเห็นได้ว่าในแต่ละวันเมื่อมีการติดต่อกับผู้อื่น ทุกคนจะต้องใช้ภาษาในลักษณะของการรับและการแสดงออก การรับอาจใช้การฟังหรือการอ่าน ส่วนการแสดงออกอาจใช้วิธีการพูดหรือการเขียนก็แล้วแต่กรณี การที่มนุษย์ต้องใช้ภาษาอยู่เสมอในชีวิตประจำวันเพราะภาษาเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ทุกแง่มุมและภาษาเป็นของคู่ชีวิตมนุษย์ แทบทุกกิจกรรมทุกชนิดของมนุษย์ มนุษย์ในทุกชาติทุกภาษาก็ต้องใช้ภาษา

ภาษาอังกฤษ เป็นภาษากลาง ภาษาสากล ที่ทั่วโลกยอมรับในการใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในทุกส่วนของโลก เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการตื่นตัวในการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น จะเห็นได้จากการติดต่อสื่อสารทาง จดหมาย โทรศัพท์ โทรพิมพ์ โทรสาร การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ตำราเรียน ล้วนแต่ต้องใช้ภาษาอังกฤษทั้งสิ้น (เสรี สมชอบ, 2542) และจุดมุ่งหมายในการสอนภาษาอังกฤษก็มิได้สอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้แต่เพียงอย่างเดียว แต่มุ่งเน้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความรู้ ความถนัดในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน เพื่อที่จะได้นำความรู้ภาษาอังกฤษไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในสาขาอาชีพของตน โดยใช้ความรู้ภาษาอังกฤษในระดับทั่วไปเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาอังกฤษตามสาขาวิชาชีพที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ (English for Specific Purposes / ESP) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะด้านของผู้เรียน ดังนั้น การจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษควรให้สอดคล้องกับสาขาที่ผู้เรียน และเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างรีบเร่ง เพื่อจะนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพต่อไป

ภาษาอังกฤษเฉพาะกิจหรือภาษาอังกฤษเพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะ ปัจจุบันใช้เรียกกันหลายชื่อ เช่น English for Specific Purposes (ESP) และ English for Academic Purposes (EAP) มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจากภาษาอังกฤษทั่วไป กล่าวคือภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ จะเน้น

การเรียนการสอนที่มีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้ทันทีและอย่างเหมาะสม เช่นภาษาอังกฤษสำหรับเลขานุการ (English of secretaries) ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว (English for tourism) ดังจะเห็นได้จาก มีหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษในลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นในระดับมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ซึ่งมีผู้ให้ความสนใจอย่างมาก ภาษาอังกฤษเพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะหรือภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ (English for vocational purposes) และภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษา (English for academic or educational purposes) (Stevens, 1978, p. 18) ภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพแบ่งย่อยเป็นภาษาอังกฤษเทคนิค ซึ่งบอยส์ (Boys, 1979, p. 2) ได้ให้คำจำกัดความของภาษาอังกฤษเทคนิคว่าเป็นภาษาอังกฤษเฉพาะกิจสำหรับช่างเทคนิค เช่นช่างก่อสร้าง ช่างยนต์ ช่างโลหะ เป็นต้น เป็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นศัพท์เทคนิค (technical term) ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ เป็นภาษาอังกฤษที่ผสมผสานระหว่าง ไวยากรณ์ ศัพท์ การออกเสียง สัญลักษณ์ ลีลาภาษาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในวงกรงานอาชีพ (social and work situation) เช่น สามารถฟังและปฏิบัติตามคำสั่งงานทางด้านช่างอธิบายขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงาน สามารถเขียนคำแนะนำและเขียนข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษลงในแบบฟอร์มต่าง ๆ ฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ สามารถนำความรู้และทักษะทางด้านภาษาอังกฤษเทคนิคไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามสาขาอาชีพ โดยหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของกรมอาชีวศึกษาได้บรรจุรายวิชาดังกล่าวไว้ในหลักสูตรการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษานำความรู้ และทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุความหมายของการศึกษาไว้ว่า นอกจากจะเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการแล้ว การศึกษานั้นต้องทำให้นักศึกษามีความสามารถและเชี่ยวชาญในสาขาที่ตนเองศึกษาอยู่ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพแล้ว ยังต้องพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2542)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเทคนิคมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นที่ความสำเร็จของผู้เรียนที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารควบคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มุ่งเน้นความต้องการเฉพาะสาขาวิชาของผู้เรียนเพื่อผู้เรียนจะนำความรู้ที่ได้จากการเรียนภาษาอังกฤษไปใช้ประกอบอาชีพและการดำรงชีพ อย่างไรก็ตาม การที่ผู้เรียนจะมีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารได้ในชีวิตจริงนั้นต้องมีทักษะทั้ง 4 ประการ คือทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน หากพิจารณาการฝึกฝนทักษะทั้ง

4 แล้ว จะพบว่า การฟังเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนก่อน เพราะเป็นทักษะที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะอื่นต่อเนื่องกันไป อีกทั้งยังมีบทบาทอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารทางภาษาพูด เนื่องจากหากฟังไม่เข้าใจแล้วก็จะไม่สามารถจะโต้ตอบได้ การฟังจึงเป็นทักษะที่จะช่วยให้การสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปได้ว่าวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการสอนภาษาอังกฤษเทคนิคก็เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร กล่าวคือจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมากกว่าการรู้จักการใช้ไวยากรณ์หรือโครงสร้างทางภาษาแต่เพียงอย่างเดียว อีกทั้งผู้เรียนจะต้องสามารถใช้ความรู้ภาษาอังกฤษในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ ซึ่งถือว่าเป็นจุดประสงค์ที่สำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษเฉพาะกิจทุกประเภทไม่เฉพาะแต่ภาษาอังกฤษเทคนิคเท่านั้น จากความสำคัญและบทบาทของภาษาอังกฤษเฉพาะกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษเทคนิคซึ่งมุ่งเน้นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในภาพรวมทั้งสี่ทักษะ ซึ่งปัจจุบันมีผู้ให้ความสนใจมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถวิสัยในการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสาร ของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเทคนิคจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถวิสัยในการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาและผู้สอนภาษาอังกฤษเทคนิค โดยเฉพาะอย่างยิ่งของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีสมรรถวิสัยในด้านการฟังอยู่ในระดับใด ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะช่วยให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษเทคนิคได้แก้ไขข้อบกพร่อง ซึ่งอาจรวมถึงการเลือกเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอนหรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้เรียน และสอดคล้องกับหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตลอดจนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันและงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสมรรถวิสัยในการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน 7 โรงเรียน ในเขตภาคตะวันออก
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถวิสัยในการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสาร โดยจำแนกตามหน้าที่ทางภาษา ของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

7 โรงเรียน ในเขตภาคตะวันออก

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษามีสมรรถวิสัยในการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสารในเกณฑ์ระดับพอใช้ หรือเทียบเท่ากับคะแนนร้อยละ 50-59 โดยใช้เกณฑ์การวัดผลของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2540
2. สมรรถวิสัยในการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสารจำแนกตามหน้าที่ทางภาษาของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ จากโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน 7 โรงเรียน ในเขตภาคตะวันออก มีความแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้คือ เพื่อจะได้ทราบระดับสมรรถวิสัยในการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน 7 โรงเรียน ในเขตภาคตะวันออกว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินของกรมอาชีวศึกษาเอกชน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้อาจารย์ผู้สอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ได้ปรับปรุงตำรา เอกสาร วิธีการสอน และหลักสูตร อันจะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถวิสัยในการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักศึกษาช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (หลักสูตร 2 ปี) ชั้นปีที่ 1 ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน 7 โรงเรียน ในเขตภาคตะวันออก ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 300-1211 : ภาษาอังกฤษเทคนิค 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 191 คน
2. สมรรถวิสัยในการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสารที่ทดสอบในการศึกษานี้มุ่งศึกษาเฉพาะสมรรถวิสัยทางการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสาร ที่ครอบคลุมหน้าที่ของภาษา 5 ประการ ตามที่ปรากฏในเนื้อหาของหนังสือภาษาอังกฤษเทคนิค 1 แต่งโดย อาจารย์สุรเชษฐ์ พรหมณมณี คือ

- 2.1 การถามและเสนอ (asking for and offering something)
- 2.2 การถามและปฏิบัติตามคำสั่ง (giving and following instructions)
- 2.3 การถามและปฏิบัติตามคำเตือน (giving and following warning)
- 2.4 การถามและปฏิบัติตามข้อแนะนำ (making suggestions)
- 2.5 การอธิบายกระบวนการ (describing processes)

3. ในการสร้างแบบทดสอบวัดสมรรถวิสัยการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสารที่ใช้ในการวิจัย พัฒนาขึ้นโดยยึดตามทฤษฎีสมรรถวิสัยในการสื่อสารของไฮม์ (Hymes, 1979, pp. 5-26) โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะองค์ประกอบที่แสดงความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นสมรรถวิสัยในการฟัง 6 องค์ประกอบ ได้แก่

- 3.1 การวิเคราะห์คู่สนทนา (participants)
- 3.2 การวิเคราะห์สถานที่ในการสนทนา (setting)
- 3.3 การวิเคราะห์สภาพการณ์ทางอารมณ์ (scene)
- 3.4 การวิเคราะห์หัวข้อในสนทนา (topic)
- 3.5 การวิเคราะห์จุดประสงค์ของการสื่อสาร (purpose)
- 3.6 การวิเคราะห์ท่วงทำนองของผู้พูด (tone)

4. คำศัพท์และโครงสร้างภาษาอังกฤษที่ปรากฏในแบบทดสอบวัดสมรรถวิสัยการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสาร มีระดับของความยากง่ายอยู่ในระดับเดียวกับหนังสือที่กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อนุญาตให้ใช้ประกอบการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คือหนังสือภาษาอังกฤษเทคนิค 1 แต่งโดย อาจารย์สุรเชษฐ์ พราหมณ์มณี

5. เกณฑ์การประเมินสมรรถวิสัยในการฟังภาษาอังกฤษเทคนิค ใช้เกณฑ์การวัดผลของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2540

คะแนนร้อยละ	80-100	อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก
คะแนนร้อยละ	70-79	อยู่ในเกณฑ์ระดับดี
คะแนนร้อยละ	60-69	อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง
คะแนนร้อยละ	50-59	อยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้
คะแนนร้อยละ	0-49	อยู่ในเกณฑ์ระดับอ่อน (ไม่ผ่านเกณฑ์)

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ไม่คำนึงถึงองค์ประกอบอื่นที่อาจเกี่ยวข้องกับกลุ่มประชากร เช่น เพศ

อายุ วัย ความสนใจ ระดับสติปัญญา ภูมิหลังทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อมอื่นๆ ทั้งในโรงเรียนเดียวกันหรือแต่ละโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน 7 โรงเรียน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ภาษาอังกฤษเทคนิค หมายถึง ภาษาอังกฤษเฉพาะกิจสำหรับช่างเทคนิคซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับงานอาชีพทางด้านช่าง เช่น ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างก่อสร้าง ช่างโลหะ เป็นต้น
3. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี และ สระแก้ว โดยได้รับอนุญาตให้เปิดสอนวิชาชีพ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ
4. ภาษาอังกฤษเพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะ (English for Specific Purposes / ESP) หมายถึง ภาษาอังกฤษที่เน้นการสอนการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้ใช้ได้ สถานการณ์จริง โดยที่เน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ความต้องการเหล่านี้อาจเน้นความต้องการที่เกี่ยวกับงานเฉพาะอย่าง หรือเฉพาะสาขาหรืออาจจะเน้นที่ความประสงค์เฉพาะ
5. สมรรถวิสัยการฟังเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเทคนิค เฉพาะองค์ประกอบที่แสดงความสามารถในการสื่อสารที่สามารถวัดโดยตรงได้อย่างเด่นชัดด้วยการฟัง สามารถวัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์คู่สนทนา (participants) การวิเคราะห์สถานที่ในการสนทนา (setting) การวิเคราะห์สภาพการณ์ทางอารมณ์ (scene) การวิเคราะห์หัวข้อในการสนทนา (topic) การวิเคราะห์จุดประสงค์ของการสื่อสาร (purpose) และการวิเคราะห์ท่วงทำนองของผู้พูด (tone)
6. สมรรถวิสัยในการฟังระดับพอใช้ หมายถึง ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสารอยู่ในเกณฑ์พอใช้ หรือเทียบเท่ากับคะแนนร้อยละ 50-59 โดยใช้เกณฑ์การวัดผลของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2540